

PIATRA DE ÎNCERCARE

eroismul de a accepta ultima soluție: vor muri și vor fi liberi.

A recurge la un spațiu de joc modern în montarea unei piese gândite pentru scena italiană presupune a adopta un stil de joc mai puțin îndatorat clișeeelor interpretative. Situați în imediata proximitate a publicului, actorii joacă însă

„ca la teatru“, simțindu-se mereu pe un podium imaginar. Ilinca Tomoroveanu și Traian Stănescu sunt profesioniști reputați; poate tocmai de aceea am fi dorit să-i vedem depășindu-se, nu reluând poze clasice și inflexiuni vocale gen „teatru la microfon“. Ilinca Tomoroveanu joacă în tensiune de la bun început, nu ne oferă surpriza trecerii de la pașnica revedere familială la înfruntarea tragică a destinului. Dacă resentimentul femeii refuzate este bine interpretat, nimic din jocul actriței nu lasă să se bănuiască vreo urmă de nonconformism intelectual. Are, dimpotrivă, crisparea activistei cu munci de răspundere și aduce aminte de roluri mai vechi din **Surorile Boga**. Traian Stănescu în Pastorul Manders este, la rândul lui, doar un pașnic **raisonneur**, un fel de Doctor Ranke, nu se decide nici pentru caricatura anticlericală, nici pentru asumarea fanatică a convingerilor morale. Cel care găsește tonul just este Valentin Uritescu, dar rolul lui nu este suficient de lucrat, lipsind necesarele accente de bufon shakespearian. Tânărul Liviu Lucaci încearcă prea devreme unul dintre marile roluri ale scenei, Osvald. Lipsit de complexe, se angajează cu prea mare dezinvoltură într-un demers care pretinde o anumită complicație interioară, reflecție și experiență de viață. Oricum, nu-l ajută nici vocea, cam insonoră, vătuită. Brândușa Mircea este frumoasă și conștiincioasă, subliniind cu acuratețe toate detaliile legate de rolul Reginei. Din păcate, nu are încă suficientă personalitate pentru a strânge toate aceste detalii într-un tot unitar. Neîmplinirile actricești sunt însă relative, legate de raportarea la o zonă ideală, creativă, de interpretare. Așa cum este, spectacolul nu bruiază textul, punerea în scenă a lui Nicolae Scarlat este clară, „curată“, exceptând însă finalul care, prin prăbușirea melodramatică a eroinei, transpune inexplicabil drama lui Ibsen în tonalitatea lui Dumas. Doamna Alving nu este, totuși, nici Dama cu camelii, nici Marion Delorme.

ADRIAN MIHALACHE

NOAPTEA ÎNCURCĂTURILOR de Oliver Goldsmith. Traducerea: Lucia Pascal și Victoria Gheorghiu ● **TEATRUL MIC** ● Data reprezentației: 1 decembrie 1997 ● Regia: Petru Vutcărău ● Scenografia: Ștefania Cenean ● Coregrafia: Angela Doni ● Selecția muzicală: Petru Vutcărău, Angela Doni ● Distribuția: Claudiu Istodor (Sir Charles Marlow), Florin Piersic jr. (Tânărul Marlow), Mitică Popescu (Domnul Hardcastle), Emil Hoștină (Hastings), Cristian Iacob (Tony Lumpkin), Papil Panduru (Diggory), Marius Ionescu/Nicolae Praidă (Thomas), Avram Birău (Roger), Coca Bloos (Doamna Hardcastle), Cătălina Mustață (Domnișoara Hardcastle), Dana Dembinski - Medeleanu (Domnișoara Neville), Mihaela Rădescu (Pimple), Adriana Șchiopu (Rosapina), Ruxandra Țănescu (Bett Bouncer), Liliana Pană, Simona Mihăescu, Oana Albu, Argentina Dumitrescu, Ion Lupu, Vitalie Bantaș, Dan Zamfirescu, Radu Zetu (Grupul de prieteni ai lui Tony).

Pentru orice regizor din țară și, cu atât mai mult, pentru un regizor din Chișinău, format la o altă școală de teatru, prima montare bucureșteană e o grea piatră de încercare. Lui Petru Vutcărău ea îi aduce o încontestabilă biruință profesională, printr-un spectacol de mare succes la public, ce are toate șansele să se afle pe afișul Teatrului Mic și după anul 2000. E fără îndoială o performanță, ce trebuie mai întâi numită ca atare, urmând ca abia apoi să despicăm firul în patru și să ne întrebăm dacă – în raport cu propria-i valoare, dar și cu posibilitățile trupei – e mult sau puțin ceea ce a reușit să facă Vutcărău în acest spectacol.

Pe de o parte, e foarte mult. Regizorul a lucrat de astă dată „la comandă“, nealegându-și el piesa, și „cu materialul clientului“ (o distribuție care mai mult sau mai puțin i se impunea), în condițiile în care – dincolo de câteva montări izbutite – actuala trupă a Teatrului Mic era încă departe de a-și fi regăsit forma de dinainte de '89. Ei bine, tocmai din acest punct de vedere, al găsirii (regăsirii) unei excelente forme de joc a trupei, însemnând deopotrivă credință și dăruire, Petru Vutcărău a făcut foarte mult. Pentru că, dincolo de împlinirile sau neîmplinirile unui rol sau altuia, ținând până la urmă de posibilitățile fiecărui actor, trupa ca atare are acum alt tonus vital, altă cadență și alt fel de a fi împreună,

bucuria jocului transmițându-se de pe scenă și în sală, cu o miraculoasă tonicitate. Poate de aceea mi-am și reamintit fără să vreau de admirabilul spectacol creat în urmă cu aproape 30 de ani de Andrei Șerban la Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț, **Noaptea încurcăturilor** de Oliver Goldsmith chemând automat în memorie și tulburătorul spectacol cu **Omul cel bun din Siciuan** de Bertolt Brecht în regia aceluiași Andrei Șerban – ambele, montări ce au marcat atunci o dată importantă în istoria teatrului românesc. Păstrând proporțiile, n-ar fi rău ca și acest spectacol cu **Noaptea încurcăturilor**, semnat de Petru Vutcărău, să însemne o dată importantă în istoria postdecembristă a Teatrului Mic, căci el a adus o stare de spirit benefică, de unde se poate construi mai departe, desigur cu disciplină și tenacitate, calități pe care sperăm să le aibă directoratul doamnei Leopoldina Bălănuță.

E bine de spus că regizorul n-a lucrat singur, ci în compania unei scenografe de mare clasă, Ștefania Cenean, ale cărei decoruri au facilitat – ca și coregrafia semnată de Angela Doni – o mizanscenă deosebit de alertă și ale cărei costume au imprimat întregii montări o ironie acidă și un spirit parodic din care n-a lipsit totuși eleganța desenului, preluată în mai mică măsură de regizor, tentat să dea câștig de cauză șarjei caricaturale. Cunoscându-i și apreciindu-i talentul de actor, regizor, creator și conducător de trupă (sub bagheta sa, Teatrul „Eugen Ionescu“ din Chișinău, pe care l-a înființat, a produs spectacole de referință, de la **Regele moare** de Eugen Ionescu la **Revizorul** de Gogol), se poate spune că montarea de la Teatrul Mic e totuși sub posibilitățile lui Petru Vutcărău, spectacolul păcătuiind printr-o anume lipsă de stil și de finețe artistică, evidențiată de altfel și în „selecția muzicală“ pe care regizorul o semnează împreună cu Angela Doni. Aici își face uneori loc o parodiare ieftină și păgubitoare, ce ține cont doar de ritmul spectacolului și de nevoia unei imagini de ansamblu vesele și șocante, uitându-se că e vorba, totuși, de o comedie englezească, pe care n-o putem împinge spre „cazacioc“, oricâtă priză la public ar avea, în general, denaturarea stilului unui autor sau altuia. Nu cred că regizorul va subscrie acestei observații, dar prețuirea pe care i-o port mă obligă la o exigență corespunzătoare.

Lucrând cu actorii, regizorul n-a avut răgazul să ni-i arate pe toți într-o altă lumină, ci doar într-o altă **stare de joc**, ceea ce, cum spuneam, nu e

 Scenă din Noaptea încurcăturilor de Oliver Goldsmith la Teatrul Mic (regia: Petru Vutcărău)

 deloc puțin lucru. Realizările actricești individuale nu sunt nici ele puțin sau neglijabile. Două dintre ele sunt însă cu totul ieșite din comun.

Prima, și cea mai importantă, aparține Cocăi Bloos, în Doamna Hardcastle. N-am văzut până acum și cred că nici n-am să mai întâlnesc o asemenea performanță artistică, pe care – din tot ce-am văzut în mai bine de 30 de ani de critică teatrală – n-aș putea-o compara decât cu aceea a marelui actor englez Steven Berkoff. „Transformismul” Cocăi Bloos de la o clipă la alta e uluitor. Ea nu joacă un personaj, ci nenumărate personaje într-unul singur. De la o fracțiune de secundă la alta, Doamna Hardcastle e rând pe rând duioasă și tandră, acră și morocănoasă, sincer neajutorată și de o viclenie fără margini, inteligentă și tâmpă, deloc lipsită de farmec și realmente respingătoare, gata să ierte și să uite totul pentru a-și pregăti mai bine lovitura de grație, pe care și dacă o ratează o va relua imediat într-un alt fel, așa încât vitalitatea personajului pare a fi fără de sfârșit. Excelent actor el însuși, regizorul Petru Vutcărău și-a dat seama că are de-a face cu o actriță extraordinară și n-a ezitat să facă din creația ei placa turnantă a reprezentației, fiecare apariție a Doamnei Hardcastle – Coca Bloos însemnând o nouă infuzie de stenicitate; actrița pare a ne spune, cu toată seriozitatea, că viața însăși e o comedie trăsniță, nebună, amară și dulce, grotescă și absurdă. După strălucita consacrare internațională pe care i-a adus-o interpretarea

bătrânului Danaos din superproducția **Danaidele** a lui Silviu Purcărete, s-ar cuveni să ne învrednicim cu recunoașterea valorii excepționale a acestei actrițe și pe plan național, creația sa în Doamna Hardcastle fiind una de palmares, în oricare țară suficient de civilizată ca să-și respecte valorile.

A doua realizare actricească de marcă îi aparține lui Florin Piersic jr. în Tânărul Marlow, cel atât de timid în prezența femeilor aristocrate, dar și atât de îndrăzneț în prezența celor de rând. E personajul prin care Oliver Goldsmith se dovedește și un fin psiholog, nu numai un maestru al qui-pro-quo-ului, iar principalul merit al lui Florin Piersic jr. e acela de a-l fi schițat la rândul său cu finețe și eleganță, ajutându-l astfel să se detașeze, prin simplitatea liniei, pe fondul unei truculențe comice generale. E și aceasta o performanță și se cuvine a-i fi recunoscută tânărului actor ca atare, cu atât mai mult cu cât lipsa de ostentație a ajuns o raritate în teatru.

Nu sunt rele, dar nici nu au farmecul și prospețimea necesară, interpretările date de Cătălina Mustățea Domnișoarei Hardcastle și de Dana Dembinski-Medeleanu Domnișoarei Neville. Supralicitează, monocord, Cristian Iacob, în Tony Lumpkin, fiul Doamnei Hardcastle. O apariție notabilă, promițătoare este aceea a lui Emil Hoștină în Hastings, partitură nu tocmai ofertantă, dar de care tânărul actor se achită cu siguranță și dezinvoltură. Prezență savuros comică, însă pe linia unei

bătătorite șarje caricaturale, Mitică Popescu, în Domnul Hardcastle, reușește să fie din **acest** spectacol, trezindu-ne totodată nostalgia celui pietrean de odinioară, în care făcea un alt rol, cu mijloace ceva mai bine temperate. Se remarcă prin naturalețea cu care-și joacă personajele Adriana Șchiopu (hangiuța Rosapina), Papil Panduru (servitorul Diggory) și Mihaela Rădescu (servitoarea Pimple). Se „văd” destul de bine și alții, cu haz mai sărac sau mai puținel, de la primul până la ultimul actor din distribuție, adică de la Claudiu Istodor (Sir Charles Marlow) la Ruxandra Enescu („Prăjina”, iubita lui Tony). Ca să nu mai vorbim că și în „figurație”, adică în grupul prietenilor lui Tony, sunt contribuții efectiv meritorii, distincte, semnate printre alții de Oana Albu și Dan Zamfirescu.

Spectacolul e însă al tuturor și fiecare contribuie, după posibilități, la strălucirea de o seară a acestui ansamblu pestriț, de o voioșie clocotitoare, în care până și un cufăr oarecare poate să „jocă”, deoarece toată lumea își cere scuze după ce-l deschide, descoperind în el... Nu, dacă l-am deschide, cu siguranță ar trebui să ne cerem scuze și noi, căci am devenit între timp părtași la bucuria jocului ce ni se oferă. S-ar putea zice, deci, că Petru Vutcărău n-a trecut chiar degeaba pe la Teatrul Mic, fiindu-i dat să adevărească vorba cronicarului, cum că **nasc și la Moldova oameni**.

 VICTOR PARHON